

تاثیر حضور گردشگران بر فرهنگ جوامع میزبان اسلامی (فرهنگ جامعه شهری و روستایی ایران)

سعید مهریار^{۱*}، امین سینمار اصل^۲، هاله صنعتی ایرانی^۳

۱- کارشناس ارشد مرمت بناها و بافت‌های تاریخی، دانشگاه هنر اصفهان Saeedmehryar@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت جهانگردی، گرایش توسعه، دانشگاه محقق اردبیلی A.sinamar.asl@gmail.com

۳- کارشناس ارشد هنرهای اسلامی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز Haleh.sanatiirani2@gmail.com

⋮

چکیده

یکی از مهمترین جنبه‌های صنعت توریسم، تبادل افکار و ارتباط فرهنگ جوامع است. فرهنگ حاکم بر جوامع اسلامی با وجود ارتباطات در طی قرون گذشته، با خارج از مرزهای سیاسی، این امکان را برای تلفیق جوامع به وجود آورده است. نگاهی به سفرنامه‌های نگاشته شده در مورد ایران، با دید کلی این مسئله را عیان می‌کند که جامعه روستایی و شهری ایران، دارای فرهنگی منسجم بوده است و رخنه در آن به دلیل حاکم بودن مسائل دینی، بسیار سخت بوده است. اما امروز با وجود ارتباط آسان جوامع با یکدیگر، کشورها به چند قطب تقسیم گردیده و بیشتر جوامع کشورهای اسلامی در حال توسعه نامیده شده و این مسئله باید در نظر گرفته شود که ارتباطات در صنعت گردشگری، اثرات مثبت و منفی برای جامعه را در بر دارد. حال سوال این است؛ جنبه‌های مثبت و منفی این مراودات فرهنگی چیست؟ چگونه باید بر فرهنگ رفتاری جوامع میزبان تغییر قابل قبول ایجاد کرد؟ در این پژوهش با توجه به مطالعات کتابخانه‌ای به صورت توصیفی، راهکارهایی برای حل این بحران ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: صنعت گردشگری، فرهنگ رفتاری، جوامع اسلامی، مناطق گردشگری روستایی و شهری.

۱- مقدمه

جوامع میزبان در کشورهای در حال توسعه، خارج از بحث عایدات ارزی که از صنعت گردشگری حاصل می‌گردد، اثرات منفی نیز برای جامعه دربردارد. یکی از جنبه‌های مضر این صنعت، تاثیرات منفی فرهنگی در مراودات انجام شده می‌باشد. بزرگترین مشکلات حوزه فرهنگ گردشگری، تاثیر جوامع غیر بومی بر فرهنگ رفتاری جوامع میزبان و از بین بردن رفتار و فرهنگ بومی یا موجب تغییر آن می‌شود. تاریخچه گردشگری به معنای امروزی به حدود ۸۰ سال پیش باز می‌گردد، مطالعات محققان در این حوزه، شروع خدمات دولتی به گردشگران را به دوره رضاخانی نسبت داده‌اند. با شروع مدرنیته در ایران این مسئله برای تسهیل در روابط بین جوامع، ارتباطات دیپلماتیک و در پی آن، آغاز روند نوگرایی در ایران نسبت داده می‌شود. دانشجویان به فرنگ رفته، برای ایجاد تعاملات فرهنگی، اداره امور جهانگردی را در وزارت کشور تعریف می‌نمایند. تا دهه ۲۰ قرن حاضر، این ارگان تحت پوشش وزارت کشور و مسلماً جهت خدمات دهی به مستشاران و فرنگیان ایجاد شده بود. «در سال ۱۳۲۰ هجری شمسی «شورای عالی جهانگردی» (Supreme Tourism Council) به جای اداره امور جهانگردی تاسیس شد که این